

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 34. Susceptorum solummodo vnu[m] in vsu fuisse, cognationem spiritalem ex susceptione contrahi solitam: & ad quos illa deduceretur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

Parentes
cur filios
de fonte sus-
ciperent.

Parentibus
prohibitu
est nunc
filios de fon-
te suscipere:
Cur paren-
tibus veti-
tum sit fi-
lios de fonte
suscipere,

cum videas, multos non offerri à parentibus, sed
etiam à quibuslibet extraneis, sicut à Domini-
ciani aliquando offeruntur. Quæ sanè verba
instituti rationem potissimum fuisse, ostendunt:
ut, quemadmodum filij per parentem
mortalis ærumnæ noxam contrahebant, et
per eandem in aquis lustralibus æternæ salutis
participes efficerentur. Nunc consuetudo
penitus abrogata est. Sic enim in Concilio
Moguntino statuitur. cap. 55. *nullus proprium
filium, aut filiam de fonte baptismatis suscipiat,
nec commatrem ducat uxorem, nec filiulam, nec
filiam, cuius filium, vel filiam ad Confirmationem
duxerit.* Causam, cur id factum fuerit, apud
me non reperi, si coniecturis utendum est, credi-
stimus fuisse, vel ut admonerentur fideles, ut
spiritualem educationem à carnali longe
separarent; vel ut mysteriorum fidei Christianæ
ritibus illa prouincia demandaretur: cum
parentes in maxima rerum diuinarum igno-
ratione versari, sæpe contingat.

Susceptorem solummodo unum in usu fuisse. cogitationem spiritualem ex susceptione contractam solitam: & ad quos illa deduceret.

CAP. XXXIV.

Plures quoque ne baptizatum de lauacro
susciperent, sed ut vnus tantum, vel vnus
veteri consuetudine receptum erat. De quo

Leo Pontifex apud Grat. de consecrat. distinct.
4. cap. 15. ita statuit: non plures ad suscipiendum
de baptismo infantem accedant, quam unus, siue vir,
siue mulier: in Confirmatione quodque id ipsum fiat.

Atque hoc decretum (cum deinceps temporis
decursu trium susceptorum vsus ad sanctissi-
ma Triados mysterium indicandum, a Tho-
ma Vualdensi teste, inoleuisset) rursus Conci-
lium Metense cap. 12. renouauit his verbis: nul-
lus suscipiat à fonte infantem, nisi qui apprimè sig-
naculum, in est, abrenunciationem Diaboli, & pro-
fessionem catholicae fidei tenuerit: & infantem ne-
quaquam duo, vel plures, sed unus à fonte bap-
tismi suscipiat: quia in huiusmodi secta Diabolo
datum locus: & tanti mysterij reuerentia vilescit.
Nam unus Deus, unum baptisma, unus, qui à fon-
te suscipit, debet esse pater, vel mater infantis. Qui-
bus si quis animum adijciat, non modò vete-
rem consuetudinem minimè ignorabit: sed &
eius rei causam facillè intelliget: quæ eò po-
tissimùm spectabat: vt diuinæ naturæ, & bap-
tismi unitati, susceptoris singularitas re-
sponderet. Aliam tamen rationem affecti vi-
deo cum à Concilio Moguntino ultimo cap. 19.
dù matrimonij impedimenta ex spiritali cog-
natione proficiscètia abolere conatur: non rarò
ex impedimentis cognationum spiritalium diffi-
cultates, & pericula solent euenire: ad quæ cohibenda
decernimus, ne cuiquam siue ex sacro fonte leuando,
siue ad sacram Confirmationem tenendo plures, quam
unum patrinum liceat adhibere: tum ex Tridenti-
no grauissimo, sanctissimoq; cõuentu sess. 24.
cap. 2. vbi plurimis impedimentis, quæ in nup-

N iij

Trium sus-
ceptorum
vlas cur
inoleuerat.
a Tom. 3.
tit. 5 cap.
45.

Cur plures
suscepto-
res adhibe-
re, vetitum
esset.

tij legitime contrahendis oriri solebant, occurrit: docet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis contra matrimonia, in quibus vel non sine magno persequatur, vel ea non sine magno scandalo committuntur, volens itaque sancta Synodus huiusmodi modo providere, & a cognationis spiritualis impimento incipiens, statuit, ut unus tantum sive vir sive mulier, iuxta sacrorum canonum instituta, summum unum, & una baptizatum de baptizato accipiant: inter quos, & baptizatum ipsum, & patrem, ac matrem, necnon iter baptizatum, & baptizatum, baptizati que patrem, ac matrem.

Cognatio
his spiri-
tualis inter
baptizatum,
& suscep-
torem an-
tiquitas ab
Apostolis
repetitur.

tum spiritualis cognatio contrahatur. Ex his colligitur, susceptionem in baptismo spiritualis affinitatis causam fuisse: cuius originem ad Actuum Pauli ad Rom. 16. Lucius, & Iason, & Sopater cognati mei, inquit: hanc cognationem, vel cognationem arbitror esse ex baptismo contrahatam. Animaduertendum tamen est, Origenis opinionem absolutam non esse, verum ex probabilis coniectura profectam: sicut eius verbum, arbitror, aperte demonstrat. Quod animadverti volui: ne quis se Origenis sententiam sequi ratus, hanc affinitatem ab Apostolicis temporibus necessario duci oportere, existimet.

Affinitatis
ex suscep-
tione in
baptismo
mos est
antiquissi-
mus.

Quod ipse certo affirmare non auliam quia Apostoli verba plurimi Patres in eandem sententiam explicarunt: tum etiam quod eius affinitatis nulla in Apostolicis Actis, vel Constitutionibus mentio fit. verum summum tamen est, illam & antiquissimam esse.

& in Ecclesia catholica continuò retentam: sicut veterum monumenta legentibus perspicuum est. nam Nicæna Synodi Patres cum patrinis, vel matrinis matrimonio copulari, prohibuerunt cap. 21. cum habent: *nemo fidelium cum patre, aut matre spirituali matrimonium contrahat, id est, cum patrinis, & matrinis: & qui hoc commiserit, habeatur tanquam Ethnicus: quousque separentur, & spatio viginti annorum penitentiam sui peccati agat.* Quod etiam à Iustiniano Imperatore vetitum est L. *si quis alumnam*, cap. de nupt. in hæc verba: *ea persona omnimode ad nuptias venire prohibenda, quam aliquis siue alina sit, siue non, à sacrosancto suscepto baptisate: cum nihil aliud sic inducere potest paternam affectionem, & iustam nuptiarum prohibitionem, quam huiusmodi nexus, per quem, Deo mediante, anima eorum copulata sunt.* Nihil autem aliud excogitare possumus, quam obrem cum susceptore, vel susceptrice connubij fœdere sociari, vetitum fuerit: nisi quòd affinitate cum eis, ac spirituali cognatione deuincimur. Verùm huiusmodi argumenta in sacris scriptoribus innumera reperies. Etenim Deus dedit Põtifex, cum more maiorum, eius sententia rogaretur super cõiugibus, qui filijs suis susceptores se exhibuerant: num rursus matrimonij iure uti possent: iuxta iam ab alijs Pontificibus decreta, sapienter respondit, eos coniugij conuictu, & consuetudine carere, oportere: quemadmodum constat ex Epist. ad Gordian. Hispal. quam refert Gratianus decret. p. 2. causa. 30. quæst. 1. cap. 1. *peruenit ad nos Diaconus vester, sanctitatis*

Matrimo-
nium inter
suscepto-
rem, &
baptizatã
contrahi,
vetitum.

vestra Epistolam deferens, quod quidam viri, & mulieres praeferito sabbato Paschali die, pra magno populorum incurso, nescientes proprios filios suscipi sem ex lauacro sancto. Cupis ergo scire, si pro tali accidenti ratione debeant viri, ac mulieres ad proprium Usam redire, an non. Nos vero magister hac re inquisimus priorum patrum nostrorum dicta. Inuenimus autem in archiuis huius Apostolicae sedis, iam talia contigisse in Ecclesiis Iusauria, Ephesiorum, simulque, Hierosolyma, aliarumque ciuitatum, Episcopis etiam earum ciuitatum ab hac Apostolica sede volentibus scire, viri, ac mulieres redirent ad proprium torum, beatae memoriae sanctissimi Patres, Iulius, Innocentius, & Caeselinus cum Episcoporum plurimorum, & sacerdotum consensu, in Ecclesia Apostolorum Principis prohibentes talia perscripserunt, & confirmarunt, ut nullo modo se in conjugio recipere mulieres, ac viri, quicumque aliqua ratione susciperint natos proprios. Vbi non modo suam opinionem clare confirmat: sed & superiorum Pontificum decreta in medium adducit, quae temporum iniuria perierunt. Ac quidem eorum fragmenta apud Gratianum, & alios inueniri poterunt: sed mihi breuitatem confectanti, Deus dedit auctoritate satisfuerit probauisse. Cuius decreto aliquid simile Synodus Trullensis statuit can. 53. dum susceptrici, & ei, qui suscipitur, matrimonij societate interdicit: quoniam, inquit, spiritualis necessitudo, seu affinitas, corporum conjunctione maior est, in nonnullis autem locis cognouimus quosdam, qui ex sancto, & salutari baptismo infantes suscipiunt, postea quoque

Pontificem
Romanum
in reb⁹ du-
bijs consu-
lendi vetus
mos.
Sanctissimi
titulo
etiam olim
pontifices
appellaba-
tur.
Iulij, Inno-
centij, &
Caesolini,
decreta pe-
rierunt.

quam matribus eorum viduis matrimonium cōtrahere statuimus ut in posterum nihil fiat eiusmodi. Quare Ioannes Zonaras, cum hunc locum explicaret, scortatorum pœnas in canonis violatores adiecit, quod ne parum integra fide à nobis prodi, quis existimet; germanam Anthonij Salmatizæ Doctoris Collegij Ambrosiani interpretationem subiecimus: qui commatres olim suas, viro postea orbatas in matrimony societatem accepere, ab illarum commercio, eo quod contra legem initum est, fœdere dissoluto seiungi verumque vero coniugem pœnis scortatorum teneri, canon decernit. Concilium etiam Moguntinum 1. cap. 55. non modo parentibus, filios de baptismo suscipere prohibuit, verum etiam susceptori, ne cum filiola matrimonij, fœdus iniret, manifestè præcepit, sic, inquit, nullus proprium filium, aut filiam de fonte baptismatis suscipiat: nec filiolarum, nec commatrem ducat filium vel uxorem, nec illam, cuius filiam vel filium ad confirmationem duxerit. Et Vualfridus Strabo lib. de reb. Eccles. cap. 26. parentibus cum à filiorum susceptione, tum, si forte susceperint à matrimonij commercio abstinendum esse, docet his verbis: *non autem pater debet, vel mater suam de fonte suscipere prolem, ut sit discretio inter spiritualem generationem, atque carnalem. Quod si casu euenerit, non habebunt deinceps carnalis copule adinuicem consortium, qui communi filio paternitatis spirituale vinculum susceperunt.* Nicolaus vero Pontifex Episc. ad Salonitan. Episcopo. etsi mulieribus, quæ viri filium ex alia fœmina in lucem edi-

202 De Antiq. Bapt. rit. ac Cer.
tum, de baptismatis fonte susceperint, cum
viro matrimonij iure misceri permittit, ut
omnem alterius mariti ducendi spem sibi pro
cisam esse, intelligant, tamen absque dubio
spiritualem affinitatem admittit: sicut ex ver
bis eius apud Grat. decret. p. 2. causa 3.
quest. 1. capi 3. licet intelligere: nosse dicitur
Vtrum mulier, qua viri filium ex alia femina
nitum, de sacro fonte leuauerit, post modum
sit cum eodem viro copulari. Quos ideo
posse, decernimus, quia secundum sacros cano
nisi amborum consensu, nullius religionis ob
debet coniux dimittere coniugem. Nulla enim
babilis causa dubitandi Salonitano Episcopo
fuisse: nisi affinitatem ex susceptione bap
mali contrahi, manifeste constaret. Hæc
tem affinitas non modo susceptorem cum
suscepto, sed etiam cum eius veris parentibus
ac filiis, ipsosq; susceptores inter se arctissimam
deuinciebat: ita vt legitimæ nuptiæ inter
Ecclesiastico ritu contrahi non possent, acq;
contractæ dirimerentur. De qua re: præter
lata nuper Deus dedit Papæ Concilij Mogun
tin, & Nicolai I. testimonia, etiam Urbanus
II. in can. quod autem 30. quæst. 4. sic inquit
quod autem uxor cum marito in baptismo
non debeant suscipere puerum, nulla auctoritate
peritur prohibitum. sed, ut puritas spiritalis
ternitatis ab omni labe, & infamia conseruata
immunis, dignum esse decernimus, ut vniuersi
mul ad hoc aspirare minime præsumant. Quo
stimonio si quis vti velit ad probandum, sus
ceptorum multitudinem ante Urbanum

compa
ternitatis
affinitas
quos attin
geret.

usu fuisse: quia dicitur, viro, & vxori, qui duo sunt, eundē suscipere, non esse prohibitum: respondendum erit, Urbanū sic locutū, quia, licet id Leo I. veruisset, nondū tamen in legentium manus venerat: vel (vt Glossā placet) virū, & vxorē plures non putasse: quia vno carnis vinculo copulantur. Quare manere oportet, tam vni soli, susceptoris officio olim fungi licuisse: quam ex hac susceptione spiritualē cognationē esse ortā: quā ob id fortassē introducta est: vt significaretur, susceptores hac potissimum lege obstrictos esse, vt spirituales filios paterno amore prosequantur, atque in ijs, quæ ad vitæ Christianæ educationē pertinet, perpetuo cōmendatos habeant, donec illos opera, & præsidio suo egere, intellexerint. Quamobrem sapientissimē à scriptoribus rerū diuinarum *Patres* appellati sunt vt patet apud S. Augustinum serm. 116. de temp. Et Nicolaus Papa ad cōsult. Bulgar. cap. 2. cū dixisset: *ita diligere debet homo eū, qui se suscepit ex sacro fonte, sicut pater: quinimo, quanto præstantiore est spiritus carne, tanto magis spiritalis pater est a spiritali filio diligendus: tū subdit: est tamen alia inter eos gratuita, & sancta cōmunio, qua non est dicenda cōsanguinitas, sed potius habēda spiritalis proximitas.* nimirū ille primus religionis administer susceptores admonitos volebat, illis in eam curā incubendum esse, vt spirituales filios paterna benevolentia, & amore prosequerētur: atque diligenter prouidendum, vt illi vita, & moribus tales se præberent, quales eos futuros esse, solēni cæremonia spoponderūt. Sed, quāuis hæc ita sint, non solet tamen

Co-pater-
nitatis affi-
nitatis
introducā

Co-pater-
nitatis affi-
nitatis ad
quos de-
ducatur.

amplius Ecclesia cognationem baptismalem
 ad susceptoris, vel suscepti filios deducere:
 legitimo matrimonij vinculo hominum inter
 homines societas latius diffundi possit. Quod
 ab Alexandro III. Epistol. ad Episcop. Salerni-
 tan. constitutum est: vbi ad eius interrogatio-
 nes inquit: *tolerabilius nobis videtur, ut etiam per
 compaternitatem geniti simul possint copulari, prae-
 illam personam, per aquam compaternitas contrahitur:
 nisi consuetudo Ecclesiae, quae scandalum genera-
 aliter se habeat. perspicuum est enim, solum-
 modo eum qui susceptionis particeps efficitur,
 spirituali cognatione teneri: praeter quae
 in vicis, ac regionibus, quae offensionis periculo
 subiiciuntur: vbi affinitatis iura latius ad-
 fundi, permillum est: cuiusmodi tamen ullatenus
 fuisse, nullibi legimus. Eam postea consuetu-
 tudinem, quae obliterari videbatur, Concilium
 Tridentini Patres omnino reuocandam esse
 censuerunt sess. 23. cap. 2. de reformat. ma-
 trim. cum habent: *docet experientia, propter
 multitudinem prohibitionum, multoties in casibus
 prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus
 vel non sine magno peccato perseveratur, vel non
 sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque
 quae sancta Synodus huic incommodo providere, et
 a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit,
 ut unus tantum siue vir, siue mulier, iuxta
 sacrorum canonum instituta, vel ad summum
 numerum, & una, baptizatum de baptismo suscipiant:
 inter quos & baptizatum ipsum, & eius
 patrem, & matrem, nec non inter baptizantem,
 & baptizatum, baptizatique patrem,**

ac matrem tantum spiritualis cognatio contra-
batur.

susceptores alios in catechismo, alios in baptismo
fuisse; eorum munera explicata: & hic de duce
Via, & susceptorum nomine in tabula
relato disputatum:

CAP. XXXV.

Constat præterea, susceptorum in baptis-
mo duplicis generis fuisse, primo ut ban-
tur veteres, cum Christianæ religionis rudimē-
ta Catecumenis tradenda erant: altero, cum sa-
cro sancti baptismatis lauacro tangebantur. Il-
lum catechismi, hunc baptismi susceptorem
diceret. Cuius distinctionis meminit Higinus
Pontifex apud Grat. de consecrat. dist. 4. cap.
100. illis verbis: *in catechismo, & in baptismo,*
*& in confirmatione unus patrinus fieri potest, si ne-
cessitas cogit. non est tamen consuetudo Romana: sed
per singulos singuli suscipiunt. Vbi intelligere est,
idem discrimen inter catechismi, & baptisma-
tis sponsores assignari, quod inter utrumque, &
confirmationis susceptorem positum est. Cui
tamen cum illis nullam similitudinem, aut so-
cietatem intercedere, omnes fatentur. Ideo
que à Glossa in eum locum dictum est: *com-*
paternitas in catechismo contracta, non est tanti
momenti, ut matrimonium dissolvat: cum vix etiam
impediatur, quæ verba, licet affinitatem, quæ
inter catechismi susceptorem, & susceptum
*tum,**

Suscepto-
res erant
duplicis
generis, a
lij catechif-
mi, alij
baptismi.

Affinitas
inter cate-
chismi sus-
ceptorem,
& suscep-
tum.